Kaleva 15.8.2006

Syvyyssukelluksia lätäkköön

Konsertti

Ilmari Mäenpään sävellyskonsertti Kiimingin seurakuntakeskuksessa 13.8. Virpi Räisänen, viulu ja mezzosopraano, Tuomas Katajala, tenori, Jenna Rasmus, joiku, Markus Vaara, piano, Timo Kinnunen harmonikka, sekä Kameleontti-jousikvartetti.

Kiiminkiläinen Ilmari Mäenpää (s. 1971) vetää rohkeasti omaa linjaansa, jonka mukaan taidemusiikin ei tarvitse olla virtuoosista ja vaikeatajuista ollakseen inspiroivaa.

Uusien yleisöjen houkuttelu nykymusiikin äärelle on saavutus. Kiimingin musiikkiyhdistyksen ja Kiiminkijoen opiston järjestämä konsertti oli lähes loppuunmyyty.

On hyvä, että Mäenpää tekee muusikoiden kanssa yhteistyötä sävellysprosessin kuluessa. Tämä auttaa hiomaan pois soittimille ja lauluäänelle epäluontevia ratkaisuja.

Yhteistyötä lausujien, näyttelijöiden ja runoilijoiden kanssa voisi myös suositella sikäli kuin Mäenpää suuntautuu laulumusiikkiin.

Vaikuttaa siltä että hän etsii laulumelodioissaan puhutun tekstin sävelkulkuja, rytmiä, painotuksia ja vivahteita – missä esimerkiksi Mäenpään ihailema **Einojuhani Rautavaara** on mestari – mutta tämä jää Mäenpäällä vielä puolitiehen.

Mäenpään musiikissa hienot ideat seuraavat hengästyttävästi toisiaan. Ykseyden hahmottaminen moninaisuudesta on kuulijalle joskus vaikeaa. Tiiviyden tuntua korosti melko suppea sointujen asettelu. Sooloteoksissa muusikot saattoivat itse säädellä hengittävyyttä ja rytmiikkaa, mikä oli eduksi.

Harmonia perustuu yläsävelsarjoihin ja harvemmin perinteisiin sointuihin. Mukana kulkee vaikutelma tonaalisuudesta, joka on usein jokin kirkkosävellaji. Korva kaipasi melodian vastapainoksi kiinnostavaa bassolinjaa. Melodian kaksintaminen on harvoin sitä.

Viime vuonna kiiminkiläislähtöinen mezzosopraano ja viulisti Virpi Räisänen esiintyi Kangasniemen laulukilpailussa.

Vaikka Mäenpään sävellystekniikka tähyää minimalismiin, se vaatii elävöittäjäkseen runsaasti romanttis-ekspressiivisiä elementtejä. Konsertin kokeneille ja innostuneille muusikoille tämä ei tuottanut vaikeuksia.

Kantaesityksenä kuultu Trasparente oli tehokkuudessaan huikea kahden melodisen aihion kudelma. Kokoonpanoltaan se oli ainutlaatuinen: sen esitti **Virpi Räisänen** yhtäaikaisesti laulaen ja viulua soittaen.

Räisäsen säteilevä, entistäkin vapautuneempi mezzo soi mainiosti yhteen myös **Tuomas Katajalan** tenorin kanssa. *Runoilijan uni Vihreä virta* -sarjasta oli heidän esittämänään oikea lauluduojen humoristinen hitti.

Pianosäestyksellisistä lauluista dramaturgisesti toimivimpia olivat *Kesäyö*, *Suomen multa* ja *Sydän*, joissa piano oli oikeasti tasavertainen draaman luoja.

Markus Vaaran kantaesittämä pianoteos *Lätäkkö* väreili hiukan samaa vähäeleisyyttä kuin **Erik Satien** musiikki. **Timo Kinnusen** harmonikka huokui kirpeän melankolista harmoniaa.

Kaunisääninen nuori joikaaja **Jenna Rasmus** teki kesyn vaikutelman, ja häntä säestänyt kaupunginorkesterin muusikoista koostuva Kameleontti-kvartetti helli kuulijoita sointisametilaan.

Esiintyjien keskittyminen oli ihailtavaa, vaikka loppuneljänneksellä lapsi kitisi yleisön joukossa kiusallisesti.

Mäenpää kertoo minimalistisäveltäjien kuten **Philip Glassin** vetävän häntä puoleensa. Etenemistä tähän suuntaan voi odottaa mielenkiinnolla. Lisää tilaa ja avaruutta sävelten ympärille – sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti – ja itse säveletkin nousevat merkityksellisempinä esiin.

Riikka Vuorijärvi